

Smolík, J. (2008): Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, ISBN 978-80-903556-3-7, 280 s.

Autor: Marek Suchánek
Email: mareksuchanek@centrum.cz

Kniha „Fotbalové chuligánství: historie, teorie a politizace fenoménu“ byla vydána v lednu roku 2008. Autor, dlouhodobě se věnující dané problematice, se snažil zachytit především politologickou a sociálně psychologickou rovinu fenoménu fotbalového chuligánství. Kniha přehledným a vyčerpávajícím způsobem vymezuje fotbalové chuligánství. Nezasvěcený čtenář tak získá přehled o historii a vývoji daného fenoménu, metodologických přístupech výzkumu či o typologii fotbalových chuligánů.

Značný prostor je v knize věnován politizaci fotbalového chuligánství, tedy situaci, kdy je primárně nepolitickému tématu (fotbalovému chuligánství) dodán politický charakter, což vede rovněž ke konstituování specifické politiky. Interakce politiky a fotbalového chuligánství je barvitě dokreslována konkrétními příklady z celého světa (např. násilné protivládní protesty maďarských fotbalových chuligánů ze září roku 2006 či tzv. fotbalová válka mezi Hondurasem a Salvadorem z roku 1969). Některé chuligánské gangy či skupiny tzv. ultras se cíleně profilují na politických tématech nebo vyjadřují politické postoje. Vysoký stupeň politizace je typický především pro italské ultras, kdy je politický profil té které skupiny často určující pro střety s jinými politicky odlišně orientovanými skupinami. Fotbalové stadiony se mohou stát arénou pro vyjádření politických názorů, často velmi radikálních.

Autor přehledným způsobem charakterizuje politiku proti fotbalovému chuligánství v České republice a její nejdůležitější aktéry (Českomoravský fotbalový svaz, Policii ČR, obecní policii, pořadatelské sbory jednotlivých fotbalových klubů a mediální sféru). Problematika fotbalového chuligánství je

charakterizována rovněž v kontextu protiextremistické politiky ČR. V České republice je divácké násilí vnímáno jako projev extremistického chování. Dávat do souvislostí fotbalové chuligánství a politický extremismus však je, dle názoru autora, nepřesné a zavádějící, protože není možné generalizovat všechny fotbalové chuligány jako extremisty (levicové/pravicové).

Autor dostatečným způsobem reflektuje rovněž evropskou dimenzi problematiky diváckého násilí, zejména aktivity Rady Evropy, Evropské unie, UEFA, ale i vybraných nevládních organizací. V dané souvislosti lze předpokládat postupné zesilování tlaku na harmonizaci přístupů k problematice diváckého násilí (fotbalového chuligánství), především na úrovni Evropské unie.

Zpestřením je kapitola, analyzující anglickou politiku proti fotbalovému chuligánství. Anglie je často uváděna jako vzor země, která se vypořádala s fotbalovým chuligánstvím a má s tímto fenoménem historicky nejbohatší zkušenosti. I přes dlouhodobě přijímaná opatření se však ani v Anglii nepodařilo případy diváckého násilí zcela vymýtit. Přesto je tento mýtus opakován v téměř každé zmínce o anglických fotbalových chuligánech, aniž by bylo konstatováno, že se fotbalové násilí pouze přesunulo z fotbalových stadionů do jejich blízkosti.

Téma fotbalového chuligánství je v knize zpracováno komplexním způsobem, především díky interdisciplinárnímu přístupu a využití poznatků politologie, sociologie, historie, právní vědy a sociální psychologie. Ke komplexnosti práce přispívá také využití tiskovin z chuligánského a fanouškovského prostředí. Knihu Fotbalové chuligánství lze doporučit všem zájemcům o tento společenský fenomén, především však studentům humanitních oborů, novinářům či pracovníkům státní správy. V neposlední řadě lze ocenit rovněž velmi povedené zpracování obálky a přílohovou část, včetně fotografií.